

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Республики
Татарстан Муниципальное бюджетное
общеобразовательное учреждение
"Беденьговская основная общеобразовательная школа"
Тетюшского муниципального района Республики
Татарстан

РАССМОТРЕНО
на заседании МО

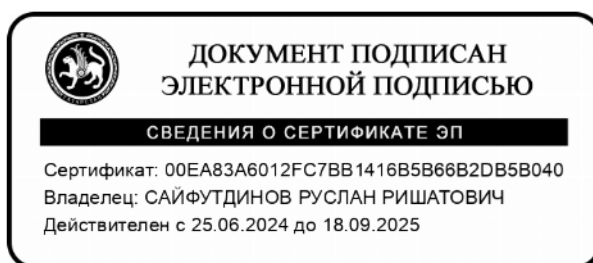
Саттыева С.Н.
Протокол №1 от «15» 08 2025 г.

СОГЛАСОВАНО
Заместитель директора по
учебной работе

Саттыева С.Н.
от «15» 08 2025 г.

УТВЕРЖДЕНО
Директор школы

Сайфутдинов Р.Р.
Приказ №51 о/д от «15» 08.
2025 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
Учебного курса

“Обучение грамоте”
на родном (татарском) языке
для 2 класса

с. Татарская Беденьга, 2025

Аңлатма язуы.

Укучының мөстәкыйльлеген, инициативасын, ижади сәләтен үстерү - мәктәпнең төп бурычларыннан берсе. Укучының сәләтен үстерү өчен тиешле шартлар булдыру әһәмиятле, чөнки сәләт бары тик дәрәс оештырылган эшчәнлектә генә үсә.

Күренекле мәгърифәтче Каюм Насыри: **"Табиғый сәләтлелек ул очкын гына, ул сүнәргә дә, кабынып китәргә дә мөмкин, аның кабынып китеп, зур ялкынга әверелүендә төп мәжбүри көч булып хезмәт һәм үз-үзеңә таләпчән булу тора,"** – дигән. Билгеле бер эш белән җитди һәм эзлекле шөгыльләнгән баланың сәләте тиз ачыла, кызыксынучанлыгы арта.

Туган телдә сөйләшүче сәләтле балалар өчен “Белем бирү” өстәмә курс эш программасы укучыларда белем алуға һәм фәнгә карата кызыксыну уяту, белемнәрне тирәнәйтү максатын күздә тотып төзелде. Программа сәләтле баланың мөмкинлекләрен тагын да үстерергә, һәр укучының тел белеме буенча сәләтен ачарга ярдәм итәчәк.

Максат:

1. Сәләтле укучыларны ачыклау, аларның ижади эшчәнлегенә кирәкле шартлар тудырып, талантын үстерү.

Бурыч:

1. Шәхси үзенчәлекләрен исәпкә алып, һәр укучыны актив акыл эшчәнлегенә тарту, ижади сәләтен үстерү.
2. Укучыларда фәнгә карата кызыксыну, белемгә омтылыш тәрбияләү.
3. Фән буенча алган белемнәрне тирәнәйтү һәм дөньяга уңай караш формалаштыру.
4. Фәннәрнең кешелек практикасындагы әһәмияте турындагы күзаллауны үстереп, укучыларның алган белемнәрен тормышта куллана белергә өйрәтү.

Предмет буенча олимпиада укучыларның сәләтләрен ачу һәм үстерүдә эффектив чара булып тора. Укучыларның беренче мөстәкыйль ачышлары нәкъ менә башлангыч сыйныфта укыганда күзәтелә.

Хәзерге вакытта башлангыч сыйныф укучылары татар теле буенча мәктәп һәм район буенча гына түгел, республика бәйгеләрендә дә катнашалар. Гадәттә, олимпиада биремнәре мәктәп программасы дәрәжәсеннән катлаулырак була. Шуңа күрә балаларны стандарт булмаган биремнәрне үтәүгә әзерләү, шулай ук чит тирәлектә үзгәчә иркен тотарга өйрәтү - курс эшенең төп бурычларыннан берсе. Эшләрне мөстәкыйль башкару, фәнни – эзләнү эшчәнлеген оештыру ижади эшчәнлекне башлау өчен мөмкинлек ача.

Түгәрәк эшен оештыруда түбәндәге юнәлешләр күз алдында тотыла:

- сүзгә сак караш тәрбияләү, дәрәс сөйләшүгә өйрәтү, тел буенча белемнәрне тирәнәйтү, татар халкының мәдәнияте, сәнгате белән тирәнрәк таныштыру, стандарт булмаган биремнәрне үтәү.

Максатка ирешү өчен балада ихтыяр көче тәрбияләргә, бөтен көчен, сәләтен, игътибарын тупларга өйрәтергә кирәк. Шушы сәләтләргә ия булган укучы гына, әти-әни һәм укытучы белән берлектә, зур уңышларга

ирешә

ала.

Укыту эшчәнлеген башлаганда шушы вакытка укучыларның белем дәрәжәләрен белү мөһим, бу алга таба эшнәни рәвешле оештыру мөмкинлеген ача. Кайсы эшкә күбрәк вакыт бирүне дәрәс планлаштыру, алга таба эшнәни нәтижәсен арттырырга ярдәм итә.

Программада республика, әдәбият, сәнгать әһәлләренә бәйле даталар исәпкә алынды. Материал яшь үзенчәлекләренә туры китереп планлаштырылды. Программада, теоретик материал белән беррәттән, практик эшләр үткәргү дә каралган.

Курс эше атнага 1 сәгать исәбеннән планлаштырыла. Еллык сәгать саны - 34.

Программаның максаты һәм бурычлары

Укучыларның белем дәрәжәләрен үстерү. Татар телен практик яктан куллануга ирешү.

Бурычлар:

- тел белеме буенча белемнәрне арттыруга ярдәм итү;
- фикерләү сәләтен үстерүгә мөмкинлекләр булдыру;
- үзара зәвыклы итеп аралашуга теләк тудыру һәм Татарстан Республикасы тарихына һәм мәдәниятенә хөрмәт хисе тәбияләү.

Көтелгән нәтижә

Бу программаны өйрәнгәннән соң укучылар түбәндәгеләрне белергә тиеш:

Татарстан, татар халкы, аның тормыш-көн күреше, традицияләре, әдәбияты, сәнгате турында әдәби телдә сөйли һәм яза белергә;

татар балалар язучыларыннан өйрәнелгәннәренә эсәрләрен белергә һәм анализларга;

текстны камилләштерергә, кабатлауларны булдырмыйча сүзләрен синонимнары белән алмаштырырга;

сөйләм культурасы таләпләрен үтәргә;

сөйләмдә антонимнарны кулланырга;

еш кулланыла торган кушымчалар белән эшләргә, аларның ни өчен кулланылуын аңлата, куллана белергә;

өйрәнелгән темалар буенча стандарт булмаган биремнәрне үтәргә;

чит тирәлектә үзенең иркен тотарга.

Календар- тематик план.

№	Тема	Сәгать саны	теория	практика	Үткәру вакыты
1	Татар телем- туган телем	1	1	0	
2	Авазлар һәм хәрефләр.Сузык,тартык авазлар.	1	1	0	
3	Сүзләргә ижеккә бүлү,юлдан-юлга күчәрү. Татар телендә сүз басымы.	1	1	0	
4	Татар теленң үзенчәлекле авазлары.	1	1	0	
5	Сүзләргә мәгънәләре. Синоним сүзләр.	1	1	0	
6	Кызыклы грамматика. Омоним сүзләр	1	0	1	
7	Антоним сүзләр	1	1	0	
8	Ребус, кроссворд, башваткычлар.	1	0	1	
9	Ребуслар төзү.	1	0	1	
10	Сүз төзелеше.Тамыр, кушымча төрләре	1	1	0	
11	Кушма,парлы сүзләр.	1	1	0	
12	Сүз төркемнәре.Исем. Биремнәр үтәү.	1	1	0	
13	Сыйфат. Биремнәр үтәү.	1	1	0	
14	Фигыль. Биремнәр үтәү.	1	1	0	
15	Алмашлыклар. Биремнәр үтәү.	1	1	0	
16	Сан. Биремнәр үтәү.	1	1	0	
17	Синтаксис.Биремнәр үтәү.	1	1	0	
18	Хикәяләр язү.	1	0	1	
19	Татар халык авыз ижаты	1	1	0	
20	Мәкальләр	1	0	1	
21	Табышмаклар	1	0	1	
22	Жырлар	1	0	1	
23	Әкиятләр	1	0	1	
24	Без әкиятләр язабыз	1	0	1	
25	Татар балалар язучылары	1	0	1	
26	Габдулла Тукай	1	0	1	
27	Муса Җәлил	1	1	0	
28	Абдулла Алиш	1	0	1	
29	Шәүкәт Галиев. Р.Миңнуллин. Бари Рәхмәт. Әминә Бикчәнтәева.	1	1	0	
30	Минем яраткан язучым	1	0	1	
31	Без шигырь язабыз.	1	0	1	
32-33	Туган ягым- Татарстаным	2	1	1	
34	Казан- Татарстанның башкаласы	1	0	1	
		34	18	16	

Укытучы өчен әдәбият исемлеге

Төп әдәбият

- С.Г.Вагыйзов, Р.Г.Вәлитова. «Кызыклы грамматика».Казан «Мәгариф», 2009
- Хатипов Ф.М. Әдәбият теориясе. – Казан: Мәгариф.
- Хөсни Ф. Ни әйтергә? Ничек әйтергә? – Казан: Таткитнәшр.
- Абдуллина Р.С. Стилистика һәм сөйләм культурасы мәсьәләләре. Яр Чаллы.
- Сафиуллина Ф.С., Зәкиев М.З. Хәзерге татар әдәби теле. Казан. "Мәгариф" нәшрияты, 2005.
- Сәлимов Х.Х. Татар теленең орфоэпик сүзлеге. Чаллы, "Камаз" нәшрияте, 2005.

Өстәмә әдәбият

- Н.С. Гыймадиева «Дәрестә һәм дәрестән соң» Казан, 2004.
- С.М. Трофимова «Татар теле һәм әдәбияты укытучысына» Казан, 2005.
- Ф.С. Сафиуллина «Учат таблицы и схемы» Казан.
- Л.К. Хөснетдинова «Әдәбият укыту мәсьәләләре» Яр Чаллы, 2009.
- Юсупов Р.А. Укучыларда сөйләм культурасы тәрбияләү. – Казан: Тат.кит.нәшр.
- С.Г.Вагыйзов “Кызыклы грамматика” “Мәгариф” нәшрияты

Укучылар өчен әдәбият.

1. Вәлиуллина Р.Г., Нигмәтжанова Ф.М. Эшлекле татар теле.- Казан. 2004.
1. Татар теленең орфографик сүзлеге. Казан. Татарстан китап нәшрияте.
2. Татар теленең аңлатмалы сүзлеге. 3 том. Татарстан китап нәшрияте, Казан.
3. Русча-татарча, татарча-русча сүзлекләр.
4. “Салават күпере”, “Ялкын”, “Мәгариф” журналлары, “Көмеш кыңгырау”, “Сабантуй” газеталары.